

## گونه‌شناسی تجربه‌ها و معرفی تجربه‌های برتر در دوره اول

شتابان شهرها در دهه‌های اخیر، در داخل یا خارج از محدوده شهرها شکل گرفته‌اند. اگرچه این محدوده‌ها با چالش‌های عدیده‌ای چون فقر شهری (فقر درآمدی - آموزشی ساکنان، فقر زیرساخت، خدمات و امکانات)، بحران هویت ناشی از ساخت‌وسازهای غیرمجاز و خارج از استاندارد و تاب‌آوری پایین در مواجهه با بحران‌های طبیعی روبه‌رو هستند، ولی از پتانسیل‌های اجتماعی، اقتصادی، زیست‌محیطی بهره‌مندند. فرصت‌های فراموش شده‌ای که با اتخاذ رویکردهای مدیریتی مبتنی بر مشارکت موثر میان‌سازمانی، تقویت سرمایه‌ها و پیوندهای اجتماعی ساکنان، ارتقای یادگیری متقابل در فرآیند ارتباط دانش محلی و دانش کارشناسی، تبیین برنامه‌های خلاقانه اقتصادی در تأمین منابع مالی و رونق کسب‌وکار و ... می‌توان از آنها در جهت نیل به حیات مطلوب شهری بهره برد.

### نوسازی تک‌بنا یا مجموعه مسکونی در بافت تاریخی

ساخت بناهای جدید در بافت‌های هدف بازآفرینی شهری، به مفهوم استفاده مجدد از زمین در جهت ارتقای کیفیت سکونت است که بنابر شرایط و مقتضیات هریک از این بافت‌ها، تابع اصول متفاوتی می‌گردد. این اصول متفاوت در الگوهای طراحی و مصالح مستعمل در ساختمان‌های نوساز، علاوه بر پاسخ‌دهندگی به نیازهای فعالیت جاری در آن، می‌بایست نمود عینی تناسب خلاقانه با زمینه کالبدی، اجتماعی و زیست‌محیطی بنا باشند. این مجموعه‌های جدید می‌توانند طی فرآیندی مستمر، با اشاعه الگوهای مناسب‌تر زندگی، ذائقه کیفی مردم را تغییر داده و با ارتقای سطح آگاهی ایشان، به شکل‌گیری یک جریان مطالبه کیفیت از زندگی در شهر کمک کند.

### مرمت و استفاده مجدد از بناهای ارزشمند تاریخی

بناهای تاریخی ارزشمند واقع در بافت‌های تاریخی شهرها که کالبد و کارکرد هریک از آنها در حیات

تجربه‌های مورد نظر در دوره اول رویداد جستار کیفیت در تجربه‌های بازآفرینی شهری، در چهار دسته «بهسازی عرصه‌های همگانی در بافت‌های تاریخی»، «ساماندهی سکونتگاه‌های غیر رسمی»، «نوسازی تک بنا یا مجموعه مسکونی در بافت تاریخی» و «مرمت و استفاده مجدد از بناهای تاریخی» طبقه‌بندی می‌شوند که هر دسته را می‌توان به صورت زیر تعریف کرد:

### بهسازی عرصه‌های همگانی در بافت‌های تاریخی

بافت‌های تاریخی به محدوده‌هایی از شهر اطلاق می‌شوند که منعکس کننده ارزش‌های فرهنگی - تاریخی شهر بوده و از تعامل انسان و محیط پیرامون در طول تاریخ شکل گرفته و دربردارنده ثروت‌های فرهنگی و میراث تاریخی - معنوی و طبیعی شهر هستند. این محدوده‌ها در حال حاضر به دلیل گسترش ناموزون و شتابان شهرها، نقش و کارکرد اصلی خود را از دست داده، با افت منزلت اجتماعی - مکانی و اقتصادی روبه‌رو شده و با مسائلی چون فقر شهری، بحران هویت و تاب‌آوری پایین دست و پنجه نرم می‌کنند. بهسازی این محدوده‌ها، فرآیندی بطئی و یکپارچه است که بایستی با اتکا بر مشارکت میان سازمان‌های ذیربط و با استفاده از برنامه‌های جامع و مستمر به پیش رود که می‌توان نقطه آغاز این برنامه‌ها را بهسازی عرصه‌های همگانی ارزشمند واقع بر روی استخوان‌بندی این بافت‌ها و ابنیه تاریخی مرتبط با این عرصه‌ها دانست. عرصه‌هایی که نقش موثری بر حیات اجتماعی چند نسل از مردمان شهر داشته‌اند و ارتقای کیفیت آن‌ها با همراهی دانش محلی و کارشناسی، می‌تواند سرزندگی دوباره را به این عرصه‌ها و در نهایت به محدوده‌های تاریخی برگرداند.

### ساماندهی سکونتگاه‌های غیر رسمی

سکونتگاه‌های غیررسمی به محدوده‌ها و محله‌هایی اطلاق می‌شود که به دلیل توسعه نامتوازن و گسترش